

Workshop
7 oktober 2024

Maartje Reitsma

Bouwen
aan
Burgerschap

HOE MAKEN WE
ONZE MISSIE
& VISIE WAAR?

BESTURINGSFILOSOFIE wij zien jou

fluVium
openbaar onderwijs

HOE ZIEN WE
ONZE WAARDEN?

Transparant
informereren

GEINFORMEERD
VERTROUWEN

Heldere
rollen &
verantwoordelijkheden

Professionele
autonomie

Professionele
opdracht

Handelen vanuit de bedoeling

Oog voor
minderheid &
andere perspectieven

nieuwsgierig

In een
open dialoog

samen
komen
we verder

veilig

KUN JE
HET
TOELICHTEN?

aanspreekbaar

speelveld &
spelers helder

eigenheid
&
gemeenschappelijk

zelf
verantwoordelijk
voor
resultaat

WE MAKEN JUIST
GEBRUIK VAN DE
VERSCHILLEN

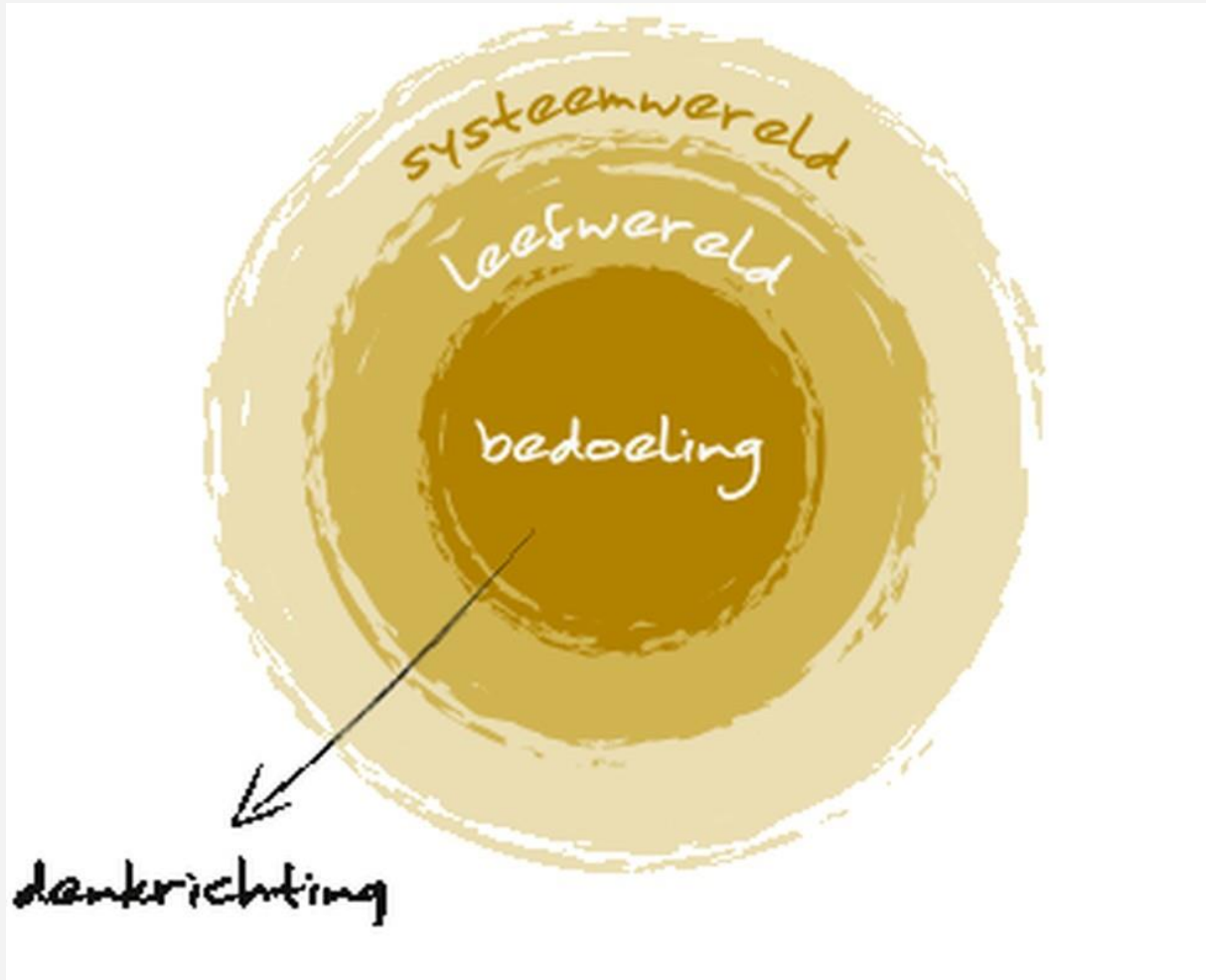

positief

ZORGEN VOOR
PROFESSIONELE
RUIMTE

IN SAMENSPEL
SAMEN STROMEN

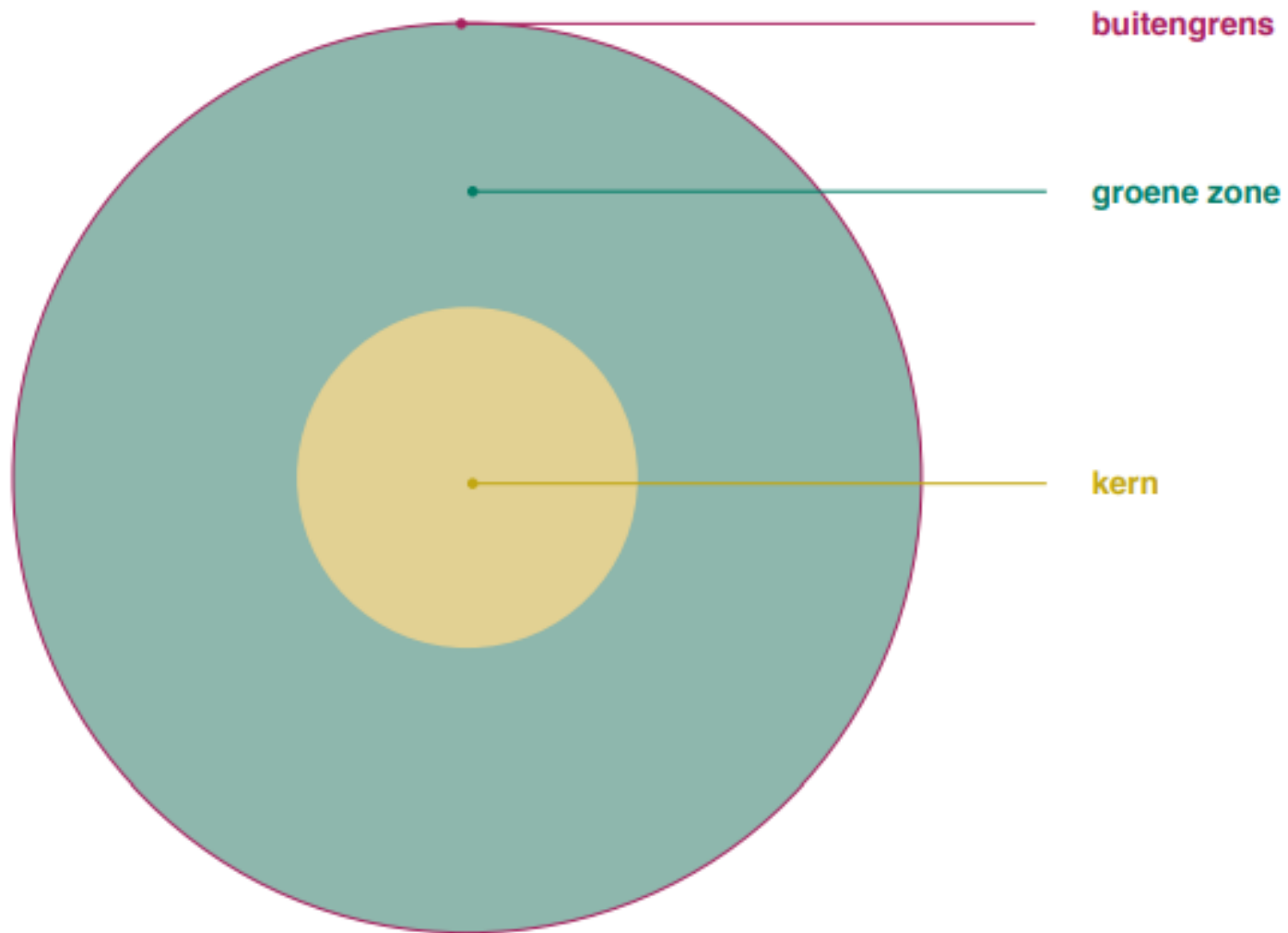
De bedoeling

Wat is burgerschap voor jou persoonlijk?
En op welke manier is dat belangrijk voor je?

Waarom een aangescherpte wet?

De inhoud (1)

- Respect voor en kennis van de **basiswaarden van de democratische rechtsstaat** (Grondwet en UVRM) én het handelen naar deze basiswaarden op school.
 - Vrijheid; Gelijkwaardigheid; Solidariteit
- Het ontwikkelen **van sociale en maatschappelijke competenties** die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische samenleving.
- Bijbrengen van kennis over en **respect voor verschillen** in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid alsmede de waarde dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.

Onze missie

Onderwijs bieden vanuit de waarden van het openbaar onderwijs:

gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting.

Wij zorgen ervoor dat al onze leerlingen zich zo goed mogelijk ontwikkelen: *individueel én samen*. Tegelijkertijd leren we alle leerlingen dat zij op basis van *gelijkwaardigheid verschillend mogen zijn*. Onze openbare scholen hebben een rijke leeromgeving door diversiteit in levensovertuiging, etniciteit en seksuele geaardheid van alle betrokkenen, met wederzijds respect voor elkaar.

**Welke
spanningen op
school zijn er?
Wat nemen de
kinderen en
hun ouders
mee de school
in?**

De pedagogiek

→ Voorleven, oefenen en internaliseren ←

- Zorgdragen voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met de basiswaarden.
- Creëren van een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met en het handelen naar deze waarden.
- Zorgdragen voor een omgeving waarin leerlingen en personeel zich veilig en geaccepteerd weten, ongeacht de verschillen.

A photograph of two people running on a green lawn, each inside a large, clear, inflatable bubble. The bubbles are made of a mesh-like material and are filled with air. The person on the left is in mid-stride, wearing white sneakers and light-colored pants. The person on the right is also running, wearing dark leggings and dark sneakers. A soccer ball is visible on the grass in the foreground. The background shows a line of trees and a clear sky.

De school als oefenplaats

De gecontroleerde botsing

- democratische waarden
- democratisch handelen

Maatschappelijke betrokkenheid

- bijdragen aan de oplossing

3) Fluvium in de maatschappij

Als Fluvium stellen we ons open en kijken we graag om ons heen, hoe we ons verhouden tot de wereld die volop in beweging is. Hoe zorgen wij ervoor dat onze openbare scholen in een veranderende maatschappij met veel verschillende stromingen een belangrijk aandeel vormen in de ontwikkeling van kinderen, waarbij iedereen dezelfde kansen krijgt en gelijkwaardig is? Iedereen telt mee en iedereen moet mee kunnen doen.

Deelvragen daarbij zijn:

- Wat doen wij om de mogelijkheid te vergroten dat iedereen dezelfde kansen krijgt?
- Welke mogelijkheden kunnen wij voor leerlingen creëren om zich breed te vormen en zichzelf te ontwikkelen voor de toekomst?
- Hoe zorgen we voor algemeen toegankelijk onderwijs en hoe dragen we de 'openbare' waarden gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting uit?

“Het is leerzaam om samen te werken” (leerling)

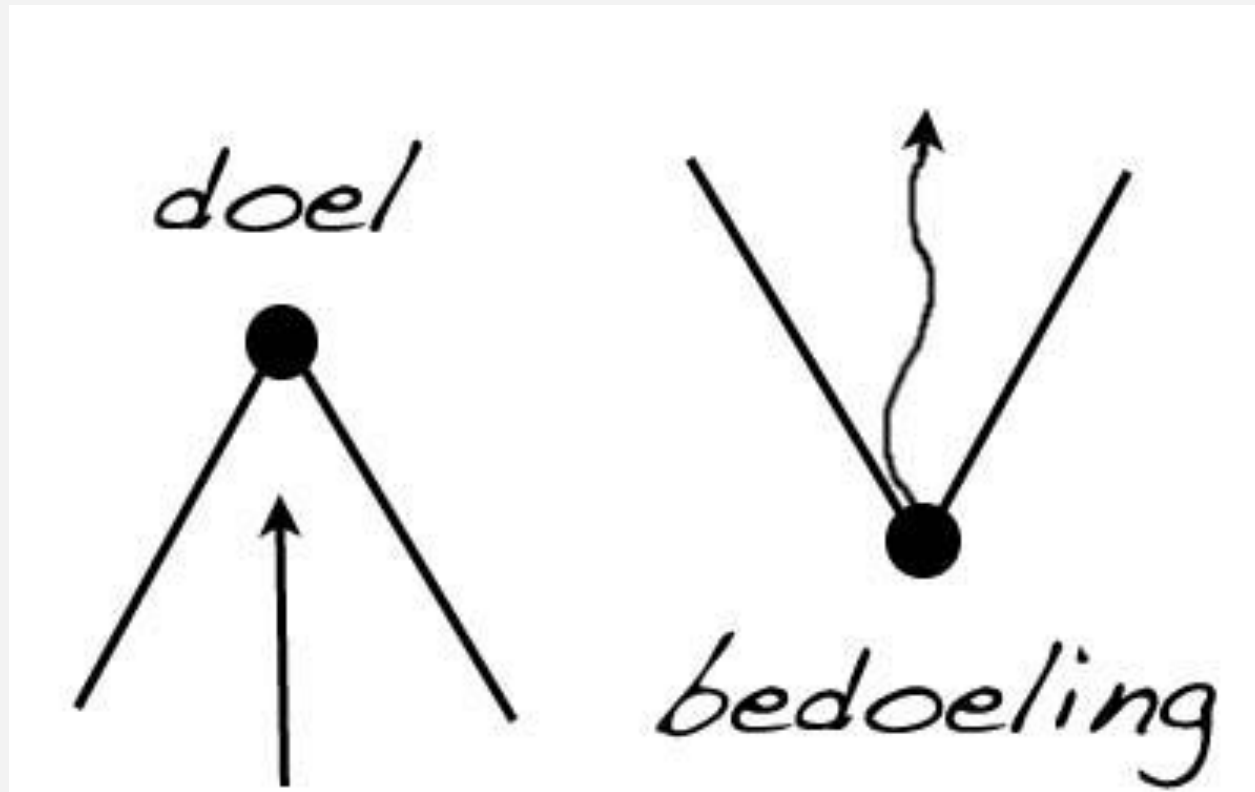
Wat is de rol van kinderen bij jou op school?
Wanneer en op welke manier mogen zij participeren?

De onderwijskunde

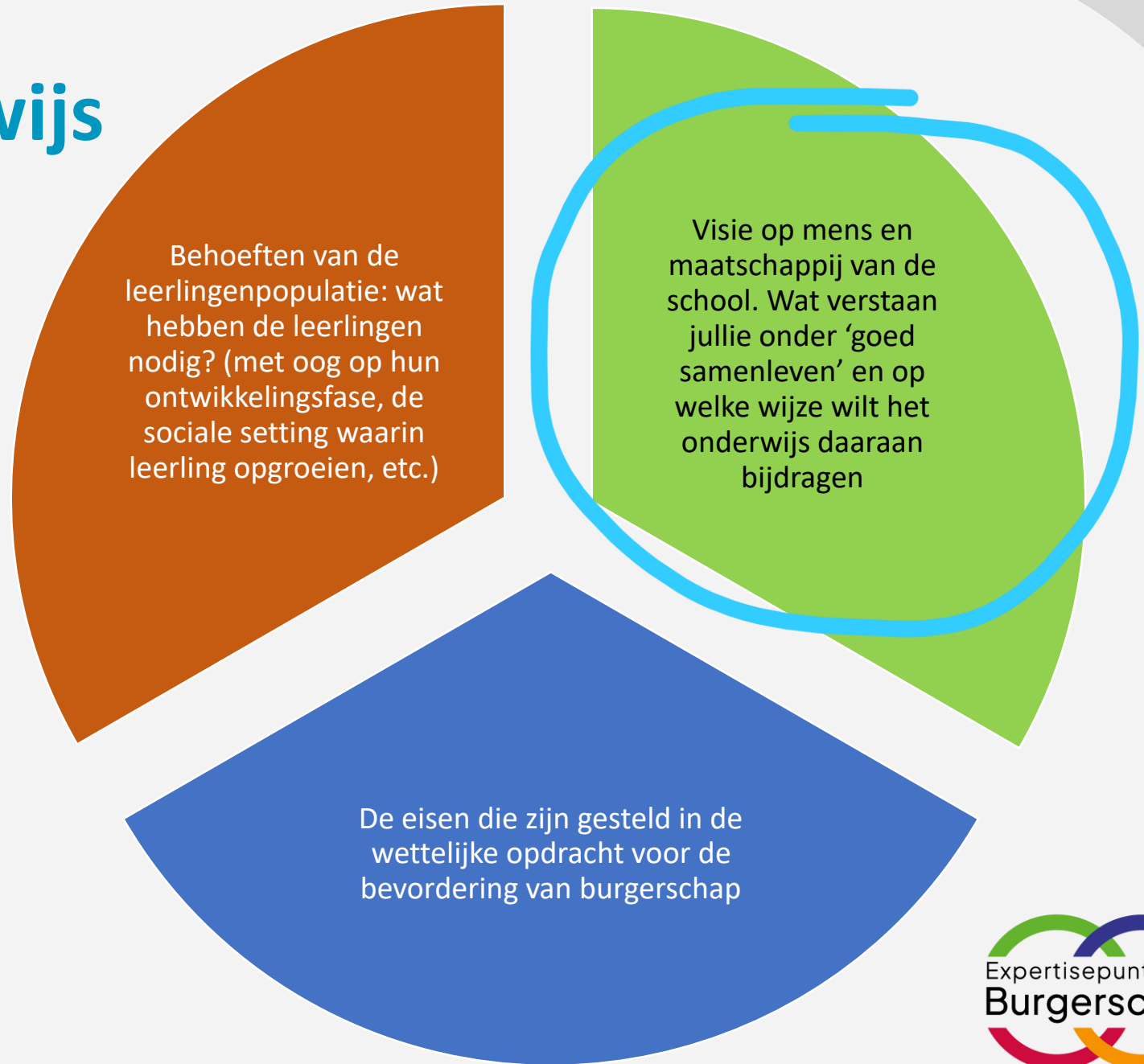
→ doelgericht, samenhangend en herkenbaar ←

- De school werkt de visie op burgerschap uit in concrete leerdoelen.
- Logische opbouw in leerjaren.
- Aansluiten bij de leerbehoeften van leerlingen.
- In kaart brengen of de leerlingen de leerdoelen van het burgerschapsonderwijs bereiken.
- De kwaliteit van het burgerschapsonderwijs wordt gestuurd, geëvalueerd en bewaakt

Doel en bedoeling

Burgerschapsonderwijs

Wet:

- Inhoudscomponent
- Onderwijskundige component
- Pedagogische component

HOE MAKEN WE
ONZE MISSIE
& VISIE WAAR?

BESTURINGSFILOSOFIE wij zien jou

fluVium
openbaar onderwijs

HOE ZIEN WE
ONZE WAARDEN?

Heldere
rollen &
verantwoordelijkheden

Professionele
autonomie

Transparant
informereren

GEINFORMEERD
VERTROUWEN

Professionele
opdracht

Handelen vanuit de bedoeling

Oog voor
minderheid &
andere perspectieven

nieuwsgierig

In een
open dialoog

samen
komen
we verder

veilig

KUN JE
HET
TOELICHTEN?

aanspreekbaar

speelveld &
spelers helder

eigenheid
&
gemeenschappelijk

zelf
verantwoordelijk
voor
resultaat

WE MAKEN JUIST
GEBRUIK VAN DE
VERSCHILLEN

positief

ZORGEN VOOR
PROFESSIONELE
RUIMTE

IN SAMENSPEL
SAMEN STROMEN

Burgerschapsonderwijs

Behoeften van de leerlingenpopulatie: wat hebben de leerlingen nodig? (met oog op hun ontwikkelingsfase, de sociale setting waarin leerling opgroeien, etc.)

Visie op mens en maatschappij van de school. Wat verstaan jullie onder 'goed samenleven' en op welke wijze wilt het onderwijs daaraan bijdragen

De eisen die zijn gesteld in de wettelijke opdracht voor de bevordering van burgerschap

Wet:

- Inhoudscomponent
- Onderwijskundige component
- Pedagogische component

**Burgemeester
Westerbeek van
Eertenschool**
Varik

[Lees verder](#)

D'n Bogerd
Geldermalsen

[Lees verder](#)

Daltonschool Het Palet
Kesteren

[Lees verder](#)

De Bloeiende Betuwe
Rhenoy

[Lees verder](#)

De Springplank
Rumpt

[Lees verder](#)

IKC Binnenstebuiten
Tricht

[Lees verder](#)

IKC De Stek
Est

[Lees verder](#)

Jan Harmenshof
Geldermalsen

[Lees verder](#)

Kindcentrum De Plantage
Meteren

Lokhorstschool
Deil

Nieuwkomersschool
Geldermalsen

OBS De Bellefleur
Dodewaard

OBS Het Palet
Opheusden

ODS Meester Aalfjes
Meteren

Prins Willem Alexander
Opnemert

PWA school Echtheid
Echtheid

OBS De Houtkoperschool
Ochten

OBS De Rietschoof
Opijnen

OBS De Waardenburght
Waardenburg

OBS De Wielewaal
Haften

Wie zijn jullie kinderen en hun ouders?

Wat zijn hun vraagstukken? Waar hebben zij thuis mee te maken?

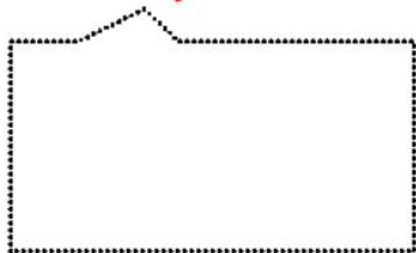
Welke vraagstukken uiten zich op school?

Waar zijn ze goed in? Wat kunnen ze nog niet?

BOUW JE EIGEN VERHAAL...

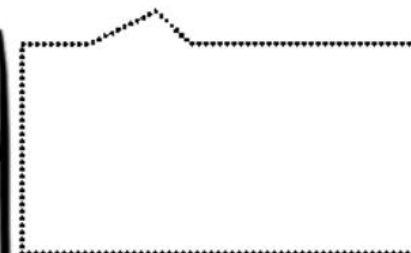
Dit zijn onze kinderen, hun ouders en de wijk waarin ze wonen.

Dit is voor ons de bedoeling van burgerschap. Dit willen we onze kinderen leren en meegeven.

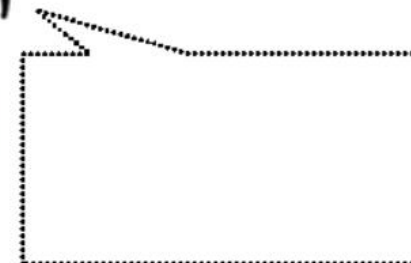
Dit is onze visie op de school als gemeenschap. De school als oefenplaats.

Dit zijn onze leerdoelen per leerjaar.

Zo laten we zien waar we aan werken en wat we bereiken.

Wat is jullie eerste haven?

- Schrijf op een geeltje wat je aan het denken hebt gezet en wat je eerste stap wordt in de verdere ontwikkeling van jullie burgerschapsonderwijs.
- Kopieer dat geeltje:
 - Er is er 1 voor jezelf
 - En er is er 1 voor de groep

Ons eigen verhaal
in duidelijke taal
schrijven.

Met elkaar
helder bijten
wat de populatie
van onze school
kenmerkt en
wat belangrijk
niet is voor
deze populatie

Met het team in gesprek gaan
en samen denken hoe we
burgerschap vorm gaan geven
voor onze school en kinderen
en hoe we dit met de kinderen
zichtbaar maken.

Checken of dat wat
we doen ook concreet
op papier staat

There's no business like **business**
IQUIP

'plan en a page' over
burgerschap
→ bouw je verhaal

Wat is de
bedoeling van
wat ik doe?

snappen van
verschillende
standpunten

Vanuit de bedoeling
blijven handelen/denken.

Discussie: Wat is burg
erschap en hoe geven we
dit in onze school het
vorm samen met / voor
de lln.

alles vanuit
de why

ke de plantage

Wat is jouw
verhaal?
Terug aan de
Teken tafel

Borging
van de
opbrengst
resultaat

Zorgen voor elkaar
in de klas en in het team.

Het gesprek aan gaan
met het team over
burgerschap

eigenaarschap
↳ meer uit de lln zelf laten k
↳ waar wil je aan bijdragen?

met elkaar in
overleg over wat
burgerschap voor
een ieder inhoudt

Bring de
populatie in beeld
+ bepaal 'wat
willen we de lln
merken'

niet alleen denken aan
activiteiten maar wat willen
we de kinderen leren, wat
in het doel op langere termijn?

Evaluatie
de acties
die je hebt
doet

Het gesprek aan gaan met
het team over burgerschap

Kijktip:

Biesta geeft zijn visie op burgerschap

BURGERSCHAP IN DE SCHOOL: AGENDA OF PRINCIPE?

Gert Biesta

Maynooth University, Ireland & University of Edinburgh, UK & Universiteit voor Humanistiek

DE AANLEIDING (niet alleen in Nederland)

Leestip: Hessel Nieuwelink

Burgerschap en sociaal-emotioneel leren

De overeenkomsten en verschillen

Leestip: Gert Biesta

Kijktip

Lucas de Man, kunstenaar, filosoof, presentator, creator, gaf een keynote op een congres over burgerschap. Bekijk de video van 24.25 – einde (35.22) (overigens is de hele video de moeite waard).

Dit gedeelte gaat over future skills. Hij laat een fragment zien waarin jongeren brainstormen over wat we nodig hebben aan vaardigheden. Plus een fragment over een school waarin ze werken aan actieve empathie.

Uiteindelijk geeft hij zijn eigen mening over wat burgerschap voor hem betekent.

Wat hebben **WIJ** nodig om deze wereld aan te kunnen? Wat wil **JIJ** kinderen meegeven?

<https://www.youtube.com/watch?v=m4aaHdeD8tQ>

Kijktip

Isabella vertelt over haar ervaringen in het onderwijs.
Als je dit zo hoort: wat zou je mee willen nemen in
het burgerschapsonderwijs bij jullie op school?

<https://www.youtube.com/watch?v=zccMNI8GnY8&noredirect=1>

Leestip: Willemijn Rhinnooy Kan

Artikel Willemijn Rhinnooy Kan

'Anders' ben je niet alleen

*Hoe je op elke school kunt oefenen
met het omgaan met verschillen*

Expertisepunt Burgerschap

Werken aan burgerschap in het onderwijs

Het Expertisepunt Burgerschap deelt actuele informatie, tips en inspiratie over het vormgeven van burgerschapsonderwijs in het [Primair onderwijs](#) (PO), het [Voortgezet onderwijs](#) (VO) en het [Middelbaar beroepsonderwijs](#) (MBO).

[Over ons](#)

Meer weten? Ondersteuning?
Meedenken?

Maartje Reitsma

m.reitsma@expertisepuntburgerschap.nl

06-10331277